

KARABÜK KELTEPE KAYAK MERKEZİNİN SPOR TURİZMİ AÇISINDAN BÖLGEYE ETKİLERİ VE POTANSİYELİNİN İNCELENMESİ

Investigation of the Effects and Potential of Karabük Keltepe Ski Center on the Region in terms of Sports Tourism

Prof. Dr. Çetin ÖZDİLEK

Dumlupınar Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi

cetin.ozdilek@dpu.edu.tr

Orcid ID: 0000-0003-3676-366X

Mehmet ÖZKESKİN

Dumlupınar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Öğrencisi

meteoazeskin@hotmail.com

Orcid ID: 0000-0002-8698-4850

Özet

Turizm kısaca insanların geçici olarak yapmış oldukları seyahatler ve bu seyahatlerde yapmış oldukları konaklama faaliyetleri olarak tanımlanabilir. Bu faaliyetler genellikle yaz aylarında olmakla birlikte son yıllarda hem turizm gelirlerinin 12 aya çıkarılmak istenmesi hem de insanların yıl boyunca tatil yapma arzularından kaynaklı alternatif turizm arayışları hız kazanmıştır. Spor turizmi ve kış turizmi bu alternatiflerden biridir. Türkiye sahip olduğu coğrafi varlıkları ile spor turizmi ve kış turizmi açısından oldukça elverişli bir konuma ve birçok kış turizm merkezine sahiptir. Bu merkezlerinden biri de araştırmanın konusunu oluşturan Karabük ili Merkez ilçeye bağlı Karaağaç Köyü Sorgun Yaylası Keltepe mevkiinde yer alan Keltepe Kayak Merkezidir. Keltepe Kayak merkezi 2020 yılında hizmete girmiş ve Karabük'ün önemli turizm merkezlerinden biri olmuştur. Bölge kayak sporunun yanında birçok alternatif turizm olanaklarına(dağcılık, kampçılık, doğa yürüyüşleri vs.) sahiptir. Merkez yeni açılmış olmasından dolayı bölgeye istenilen ve hedeflenen hizmet ve katkıyı sağlayamamaktadır. Bu çalışmada SWOT analizi ile mevcut durum, sorunlar, fırsatlar ve olanakların tespit edilmesi ve çalışmanın Keltepe Kayak Merkezine yapılacak yeni yatırımlar için rehber olması, sorunların çözümüne katkı sağlaması amaçlanmıştır. Analiz sonucunda sorunların ön plana çıktığı görülmüştür. Mevcut sorunların başında konaklama tesislerinin olmaması gelmektedir. Yeni bir tesis olması nedeniyle tanıtım eksikliği, yatırım ve finans imkânlarının yetersizliği, peyzaj düzenleme çalışmalarının yetersizliği, toplu ulaşım ve toplu taşıma imkânlarının yetersizliği ve özel işletmelerin yetersizliği belirlenmiştir.

Anahtar kelimeler: Kış Turizmi, Spor Turizmi, Kayak Merkezi, Keltepe Kayak Merkezi

Abstract

Tourism can be briefly defined as the temporary travels of people and the accommodation activities they make in these travels. Although these activities are usually in the summer months, in recent years, the search for alternative tourism has gained momentum due to both the desire to increase tourism revenues to 12 months and the desire of people to have a holiday throughout the year. Sports tourism and winter tourism are one of these alternatives. With its geographical assets, Turkey has a very convenient location in terms of sports tourism and winter tourism with its geographical assets and has many winter tourism centers. One of these centers, which is the subject of the research, is the Keltepe Ski Center. Keltepe Ski Center located in the Keltepe area of the Sorgun Plateau of Karaağaç Village, connected to the central district of Karabük province. Keltepe Ski Center was put into service in 2020 and has become one of the important tourism centers of Karabük. Besides skiing, the region offers many alternative tourism opportunities (mountaineering, camping, hiking, etc.). As a result of being a newly opened center it cannot provide the desired and aimed service and contribution to the region. In this study, it is aimed to determine the current situation, problems, opportunities and possibilities with SWOT analysis and to make the study a guide for new investments to be made to Keltepe Ski Center and to contribute to the solution of problems. As a result of the analysis, it was seen that the problems came to the forefront. One of the main problems is the lack of accommodation facilities. Due to the fact that it is a new facility, the lack of promotion, inadequacy of investment and financial opportunities, inadequacy of landscaping works, inadequacy of public transportation facilities and inadequacy of private enterprises have been determined.

Key words: Winter Tourism, Sports Tourism, Ski Center, Keltepe Ski Center

Giriş

Teknolojik gelişmeler bir taraftan insan gücüne ihtiyacın azalmasına ve insanların çalışma sürelerinin kısılmasına sebep olurken diğer taraftan yaşam kalitesi seviyesini yükseltmektedir. Alım gücünün yükselmesi ile insanlar buldukları bölgeden çıkarak yeni yerler keşfetmek, yeni maceralar yaşamak, farklı toplumlar ve kültürler tanımak amacıyla değişik bölgelere seyahat etmeye başlamışlardır. Seyahatlerin zaman içerisinde bir plan ve program dâhilinde gerçekleşmeye başlaması ile günümüz ekonomisinin en önemli sektörlerinden biri olan turizm doğmuştur. Her devlet turizm sektöründen daha fazla pay alabilmek için yarışır duruma gelmiştir. Günümüzde turizm, devletlerin önemli derecede gelir elde edebileceği hizmet sektörlerinden biri durumunda ve dünya hizmet sektörünün önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Turizm denilince insanların aklına ilk gelen yaz mevsimi ve deniz-kum-güneş üçlüsü gelmekle birlikte, son yıllarda tatillerini genellikle yaz aylarında geçiren insanların bu alışkanlıklarını yılın her ayında sürdürmeye başladıkları görülmektedir. Türkiye Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2022 verilerine göre Türkiye'yi 2022 Ocak -Aralık döneminde yaklaşık 48 milyon kişi ziyaret etmiştir. Turizme olan talep her geçen yıl artmakta ve artan talebi karşılayabilmek amacıyla turizmde değişik ürünler tasarlanmaya başlanmış,

bunun neticesinde turizmi yılın 12 ayına yayan değişik formatlar ortaya çıkmıştır. Bu formatlardan biri de spor turizmidir.

Spor turizmi kendi içinde farklı dallardan oluşmaktadır. Doğa ve kış sporları spor turizmi içerisinde önemli bir yer tutmaktadır. Türkiye doğa ve kış sporları bakımından oldukça zengin turizm destinasyonlarına ve bölgelerine sahiptir. Özellikle yükseltinin fazla olduğu bölgelerinde kış mevsimi sert geçmekte ve yoğun kar yağışı gerçekleşmektedir. Türkiye'nin sahip olduğu karla kaplı dağlık bölgeler kayak sporu, dağ yürüyüşü ve dağcılık gibi etkinliklerin yapılabilmesine olanak vermektedir. Türkiye'nin kış turizm bölgelerinin klimatolojik özellikleri spor turizmi açısından avantaj sağlamaktadır.

Karadeniz Bölgesi Batı Karadeniz Bölümü'nde bulunan Karabük ili Keltepe Kayak Merkezi, yerel ve bölgesel düzeyde doğa ve kayak turizmine katkı sağlayabilecek özelliklere sahip olmakla birlikte çevresindeki diğer merkezlere göre oldukça yenidir. Bu çalışmada 2020 yılında hizmete giren tesisin spor turizmi açısından bölgeye olan katkıları ve geleceğe yönelik potansiyelinin araştırılması ve bölgeye yapılacak yatırımlara yol göstermesi hedeflenmiştir.

LİTERATÜR TARAMASI

Turizm ve Spor Turizmi Kavramı

İnsanların kişisel doyum amacıyla, kendi istek ve arzuları doğrultusunda, herhangi bir maddi kazanım gözetmeksizin, yaşadıkları bölgeden kısa süreliğine başka bölgelere yaptıkları seyahat faaliyeti turizm olarak adlandırılmaktadır (Orel ve Yavuz, 2003). Kısaca turizm insanların geçici olarak yapmış oldukları seyahatler ve bu seyahatlerde yapmış oldukları konaklama faaliyetleri olarak tanımlanabilir (Barutçugil, 1989). İnsanların sürekli yaşadığı yerden başka bir yere yapmış oldukları seyahatler ve yaptıkları konaklamalar, bir spor aktivitesine, eğlencesine veya yarışmaya katılmak, amatör veya elit düzeyde sportif faaliyeti gözlemlemek amacıyla gerçekleştirildiğinde bu spor turizmi olarak adlandırılır (Neirotti, 2003).

Spor ve turizm kavramları küresel ekonomilerin hayati iki önemli ögesi olmakla birlikte hem toplumların davranışları üzerinde hem de birçok ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınmasında büyük öneme sahiptir. Bu iki sektörün toplumlar üzerindeki etkilerini şöyle özetleyebiliriz;

- Ekonomik etki
- İstihdam yaratma
- Alt yapıda yeni yatırımlar
- Kültürel farkındalığın artması

Gibson (1998) spor turizmini; aktif spor turizmi, olay tabanlı spor turizmi ve nostalji spor turizmi olarak 3 bölümde ele almıştır. *Aktif spor turizmini*, sportif faaliyetlere katılan veya rekabet etmek amacıyla gezintiye çıkan sporcular ve dinlenme dönemlerinde rekreasyon faaliyetleri olarak gittikleri çevrelerde spor işletmelerinden faydalanmak için gezintiye çıkan bireyler oluşturur. *Olay tabanlı spor turizmi*, dünya şampiyonaları ve kıtalarda gerçekleşen spor organizasyonu gibi etkinliklere katılmak için gezintiye

çıkanlar tarafından oluşurken; *nostalji spor turizmini* ise geçmişten günümüze kazanılan başarıların gerçekleştiği stadyumları, salonları vb. mekanları ve müzeleri görmek için gezintiye çıkanlar oluşturmaktadır.

Sporun ve tatilin bir araya gelmesi insanlar için sadece yeni yerler keşfetmek değil aynı zamanda rutinleşen günlük yaşantılarından uzaklaşma, vücudun kendini yenilemesi ve psikolojik olarak rahatlatma anlamına gelmektedir. Turizm literatürüne genel olarak baktığımızda spor turizmi; doğa sporları turizmi, kış sporları turizmi, su sporları turizmi, pasif katılımlı spor turizmi, nostalji spor turizmi olarak beş ana kategoride değerlendirildiği görülmektedir. Bu araştırmanın konusu olan Keltepe Kayak Merkezi kış sporları turizmi ve doğa sporları turizmi kategorilerinde değerlendirilerek incelenmiştir.

Kayak Turizmi ve Kayak Sporları

Dağların ilk olarak turizme açılması dağcılık sporu ve kayak sporu sayesinde olmuştur. Dağların kayak sporuna uygun alanlarının konaklama, ağırlama ve eğlence tesislerinin yardımıyla kayak merkezlerine dönüşmesi ile kış turizmi ortaya çıkmıştır (Doğaner, 2001). Kış turizmi genellikle odağında kayak ve kış sporlarının bulunduğu ve buna bağlı uygun karlı ve eğimli alanlara yapılan seyahatleri, konaklama ve diğer hizmetlerden yararlanmayı kapsayan faaliyet ve ilişkilerin bütünü olarak tanımlanmaktadır (İncekara, 1998; Doğaner, 2001).

Kayak turizmi; kar yağışı ve karın yerde kalma süresiyle birlikte, eğitim, bakı gibi coğrafi etkenlerin uygunluğu ölçüsünde yapılan ve genel olarak sonbaharın sonundan ilkbaharın başına kadar dağlarda gerçekleştirilen bir turizm çeşididir (Gönençgil ve Güngör, 2002). Kayak turizmi karlı ortama bağlı bir turizm çeşidi olduğundan yüksek eğime sahip ve kayak sporuna uygun kaliteli kar varlığı olan yerlerde gelişme gösterebilmektedir. Kayak turizminin gelişimi için tüm bunların yanında karın yerde uzun süre kalması, kayakçıları taşıyacak mekanik akşamların varlığı, kayakçıların değişik ihtiyaçlarını karşılamak için uygun yerlerin olması, konaklama yerleri ve kayak merkezine kolay ulaşım büyük öneme sahiptir.

Kayak turizmi kullanıcı potansiyeli açısından değerlendirildiğinde, kayak endüstrisindeki büyüklüklerin ülke nüfusuna orantılı olarak dengeli bir dağılım göstermediği ortaya çıkmaktadır. Türkiye, toplam nüfusun kar sporlarına katılımının en düşük olduğu ülkeler arasındadır. Bu durum mevcut iç kayak turizmi pazarının küçüklüğüne işaret etmektedir. Diğer yandan orta yaşlı nüfusun yaş ortalamasının 29 olması, kayak turizmi açısından büyük bir potansiyeli de ortaya koymaktadır (Vanat, 2015). Dört mevsimin belirgin olarak yaşandığı, kayak turizmi ve kayak sporlarına elverişli merkezlerin fazlaca bulunduğu Türkiye’de kayak sporlarıyla ilgilenen kişi sayısının az olması dikkat çekmektedir. Bunun nedeninin kayak sporunun diğer sporlara kıyasla daha yüksek maliyetlerle gerçekleştirilmesi olduğu düşünülmektedir.

Türkiye dağ ve kış turizmi bakımından zengin kaynaklara sahip bir ülke olmasının yanında genç nüfus yoğunluğunun yüksek olduğu bir devlettir. Bu kaynakların iç ve dış turizme yönelik olarak değerlendirilmesi amacıyla Bakanlar Kurulu Teşvik Kanunu’na dayanarak bazı kış sporları merkezlerini “Turizm Merkezi” olarak ilan etmiştir.

Günümüzde kış sporları temalı Turizm Merkezi ilan edilmiş toplam 29 adet kış sporları turizm merkezi vardır.

Görsel 1: Türkiye’de Faaliyet Gösteren Kış Sporları Turizm Merkezleri &KTKGB*

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Merkezi

Görsel 1’de gösterilen haritada kış sporları turizm merkezlerinin mevcut durumları gösterilmiştir. Buna göre merkezlerin 9’u faal olarak çalışmakta, 7’si kısmen faal olarak çalışmakta ve 13’ü faal olarak çalışmamaktadır.

Türkiye’de Başlıca Kayak Merkezleri

Bu bölümde Keltepe Kayak merkezinin gelişimine ve analiz edilmesinde rehber olacak belirli bir potansiyele ulaşılmış kayak merkezleri incelenmiştir.

Keltepe’ye yakın olarak nitelendirilebilecek bir konumda olan Ilgaz Kayak Merkezi, Kastamonu- Çankırı sınırında Batı Karadeniz’in 2587 m rakımlı en yüksek dağı olan Ilgaz Dağı’nda yer almaktadır. Kastamonu il merkezine 40 km, Ankara’ya yaklaşık 200 km, İstanbul’a yaklaşık 450 km mesafededir. Ilgaz Dağı’nda Ilgaz Dağı, Yıldıztepe ve Yurduntepe kayak tesisleri olmak üzere 3 adet tesis bulunmakta ve pist uzunlukları yaklaşık 5600 m’yi bulmaktadır. Ilgaz dağında 8 otel ve 1437 yatak kapasitesi bulunmaktadır. 2022 yılında toplamda Ilgaz dağı kayak tesislerini 150.000 kişi ziyaret etmiştir (AA, 2023).

Keltepe Kayak Merkezi’ne yakın olarak nitelendirilebilecek diğer bir kayak merkezi Bolu Kartalkaya Kayak Merkezi’dir. Bolu’nun 38 km güneydoğusunda bulunan Kartalkaya Kayak Merkezi, Ankara’ya yaklaşık 180 km, İstanbul’a yaklaşık 260 km uzaklıktadır. Toplamda 25 adet pist olan merkezde pistlerin toplam uzunluğu yaklaşık 40 km bulmaktadır. Kartalkaya Kayak Merkezi’nde özel sektör işletmesinde olan 1600 yatak kapasitesi ile 5 adet konaklama tesisi bulunmaktadır (kulturportali.gov.tr.). 2022 yılında Kartalkaya Kayak Merkezi’ni yerli ve yabancı olmak üzere 250.000 kişi ziyaret etmiştir (AA, 2022).

Kocaeli ili sınırlarında bulunan Kartepe Kayak Merkezi, kent merkezine 40 km, İstanbul'a yaklaşık 100 km uzaklıktadır. 21 adet piste sahip merkezin pist toplam uzunluğu 17 km'yi bulmaktadır 1200 yatak kapasiteli 1 adet konaklama tesisi olan kayak merkezini 2022 yılında 100.000'i aşkın konuk ziyaret etmiştir (Kocaeli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, 2023).

Türkiye'de kayak ve kış turizm denildiğinde ilk akla gelen turizm merkezlerinden bir tanesi de Bursa Uludağ Kayak merkezidir. Bursa'ya yaklaşık 45 km uzaklıkta, 2.543 metre yükseklikte Türkiye'nin batısındaki en yüksek dağlardan biri üzerine kurulu olan merkez milli park içerisinde yer almaktadır. Bölge her düzeyde beklentiye karşılık verebilecek yüzme havuzları, spor salonları ve gelişmiş bir gece hayatına sahiptir. Merkez 27 konaklama tesisi ile 3000 yatak kapasitesine sahiptir (Vanat, 2020). NTV'nin (2022) internet sitesinde yayınladığı habere göre Uludağ kayak merkezinin, 2021 yılında günübirlik ve konaklamalı yaklaşık 2 milyon ziyaretçiyi ağırladığı ve 5000 yatak kapasitesine ulaşmak için hazırlıkların tamamlanmak üzere olduğu bildirilmektedir.

Türkiye'nin kış turizmi alanında son yıllarda yaptığı atılımlara güzel bir örnek olan Erciyes Kış Sporları ve Turizm Merkezi, Kayseri il merkezine 25 km, İstanbul'a yaklaşık 425 km ve Ankara'ya yaklaşık 325 km uzaklıktadır. Kayseri'de hava alanı olması, İstanbul ve Ankara'dan uçuş seferlerin olması ulaşımı kolaylaştırmakta ve rekabet gücünü artırmaktadır. Merkezde 35 adet piste ve yaklaşık 52 km pist uzunluğuna sahiptir. Erciyes Kış Sporları ve Turizm Merkezi'nde 6635 yatak kapasitesi ile 56 adet konaklama tesisi ve Turizm Bakanlığı yeme içme belgeli 3 adet tesisi bulunmaktadır (Özçoban,2019). Türkiye'de en fazla ziyaret edilen kayak merkezlerinden birisi olan Erciyes Kayak Merkezi'ni 2022 yılında 2 milyonu aşkın konuk ziyaret etmiştir (AA, 2022).

Türkiye'nin önde gelen kayak merkezlerinden biri de Erzurum Palandöken Kayak Merkezi'dir. Erzurum kent merkezine 4 km uzaklıkta bulunan kayak merkezi, İstanbul'a yaklaşık 1250 km, Ankara'ya yaklaşık 875 km uzaklıktadır. Havaalanına 15 km uzaklıkta bulunan merkez, Türkiye'de kayak merkezleri içerisinde havaalanına en yakın konumda olanıdır. 24 adet pist ve toplamda 26 km'lik pist uzunluğuna kayak merkezi yaklaşık 2500 yatak kapasitesi ile ziyaretçilerine hizmet vermektedir (Türkdoğdu, 2010). Erzurum Palandöken Kayak Merkezi'ni 2022 yılında yaklaşık 2 milyon misafir ziyaret etmiştir (AA, 2022).

Isparta ilinde bulunan Davraz Kayak Merkezi, kent merkezine 26 km, İstanbul'a yaklaşık 750 km, Ankara'ya yaklaşık 450 km, Antalya'ya yaklaşık 140 km, İzmir'e yaklaşık 400 km uzaklıktadır. 14 adet piste sahip kayak merkezinin toplam pist uzunluğu yaklaşık 20 km'dir. Davraz Kayak Merkezi 430 yatak kapasiteli 3 adet konaklama tesisi ile ziyaretçilerine hizmet vermektedir (Sakcalı ve Büyükipekçi, 2022). Kayak merkezini 2022 yılında yerli ve yabancı olmak üzere yaklaşık 350.000 konuk ziyaret etmiştir (AA, 2022).

Karabük

Karabük, Karadeniz Bölgesinin Batı Karadeniz Bölümü'nde yer almaktadır. Kuzeyde Bartın, kuzeydoğu ve doğuda Kastamonu, güneydoğuda Çankırı, güneybatıda Bolu ve batıda Zonguldak illeri ile komşudur. Coğrafi konumu sebebi ile önemli metropollere (Ankara'ya 215 km, İstanbul'a 396 km) yakın durumdadır.

Topografik açıdan engebeli bir araziye sahip olan Karabük önemli ölçüde tepeler ve dağlar ile kaplıdır. Filyos ve Soğanlı çayları Karabük topografyasını şekillendiren en önemli iki güç durumundadır. Deniz kıyısından içeride kaldığından dolayı Karadeniz ikliminin özellikleri kısmen görülmesine rağmen, bu nemli iklim sayesinde, oldukça zengin bitki örtüsüne sahiptir. Karabük, Merkez ilçe ile toplam 6 ilçeye sahiptir. Bu ilçelerden en bilineni UNESCO Dünya Tarih Mirası Listesi'nde bulunan Safranbolu'dur.

20. Yüzyılın ilk yarısında küçük bir yerleşim yeri olan Karabük, 1937 yılında Karabük Demir ve Çelik Fabrikası'nın açılmasıyla hızlı büyüme evresi geçirmiş, Zonguldak ilinin bir ilçesi konumundayken 1995 yılında il olmuştur. Karabük ekonomisinin can damarı olan tesis bugün 6000 kişiyi istihdam etmekte ve bölge ekonomisinin lokomotifi olma görevini sürdürmektedir. Bölgenin öncü kurumlarından biri de Karabük Üniversitesi'dir. 2007 yılında kurulan Karabük Üniversitesi'nde 48.000 öğrenci öğrenim görmektedir ve bunların 12.000 tanesi uluslararası öğrencilerdir. Karabük Üniversitesi'nde 90 farklı ülkeden uluslararası öğrenci öğrenim görmektedir bu da Karabük ekonomisine ve Karabük'ün tanıtımına büyük katkı sağlamaktadır.

Bölge ekonomisi için önemli gelir kaynaklarından biri de turizmdir. Karabük, turizm açısından oldukça elverişli bir coğrafyaya sahiptir. Coğrafi yapısının uygunluğundan dolayı doğa sporları ve kış sporlarına, tarihi yerleşimlere ev sahipliği yapmasından dolayı ve Safranbolu ilçesiyle kültür turizmine oldukça elverişlidir. Tesis ve yatak bakımından da kapasitesi oldukça yüksektir. Karabük ili 135 konaklama tesisi ve 3950 yatak kapasitesi ile her yıl 1 milyonun üzerinde yerli ve yabancı turistlere ev sahipliği yapmaktadır (Karabük Kültür ve Turizm İl Müdürlüğü, 2022).

Keltepe Kayak Merkezi

Keltepe Kayak Merkezi, Karabük ili Merkez ilçeye bağlı Karaağaç Köyü Sorgun Yaylası Keltepe mevkiinde Orman Genel Müdürlüğü'nden Spor Genel Müdürlüğü'ne tahsisi yapılan 172.810 m² ormanlık alan üzerinde yer almaktadır. Spor Genel Müdürlüğü'nce 2014 yılında ihalesi yapılmış ve 2020 yılı ocak ayında hizmete açılmıştır. Kayak Merkezi, 2000 rakımlı Keltepe'nin 1480-1725 metreleri arasında kuruludur (Karabük Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, 2022).

Keltepe Kayak Merkezi, 1 eğitim pisti olmak üzere 5 adet piste sahiptir (Görsel 2). Pistler, Mavi Pist (2400 m), Kırmızı Pist (1800m), Siyah Pist (1000 m), Terzikaya Pisti (1800m) ve Eğitim Pisti (200m) diye adlandırılmıştır. Toplamda 7200 metre pist uzunluğuna sahip merkezde, 690 m uzunluğunda Teleski Tesisi, 873 m uzunluğunda Telesiyej Tesisi, Alt ve Üst Günübirlilik Tesisi, Alt ve Üst İstasyon ile Trafo Tesisi bulunmaktadır. Telesiyej sistemi, 8:30 - 17:30 saatleri arasında hizmet vermektedir. Telesiyej saatte 1200 kişi taşıma kapasitesine sahip olup günlük 9600 kişi telesiyejden faydalanabilmektedir. Telesiki saatte 716 kişi kapasiteli olup günlük 5728 kişi faydalanabilmektedir. Gelen ziyaretçiler

için 1 adet alt günübirlik kafeterya ve 1 adette üst günübirlik kafeterya bulunmaktadır (Belder, 2021).

Görsel 2: Keltepe Kayak Merkezinin Pist Haritası

Görsel 3: Keltepe Kayak Merkezi

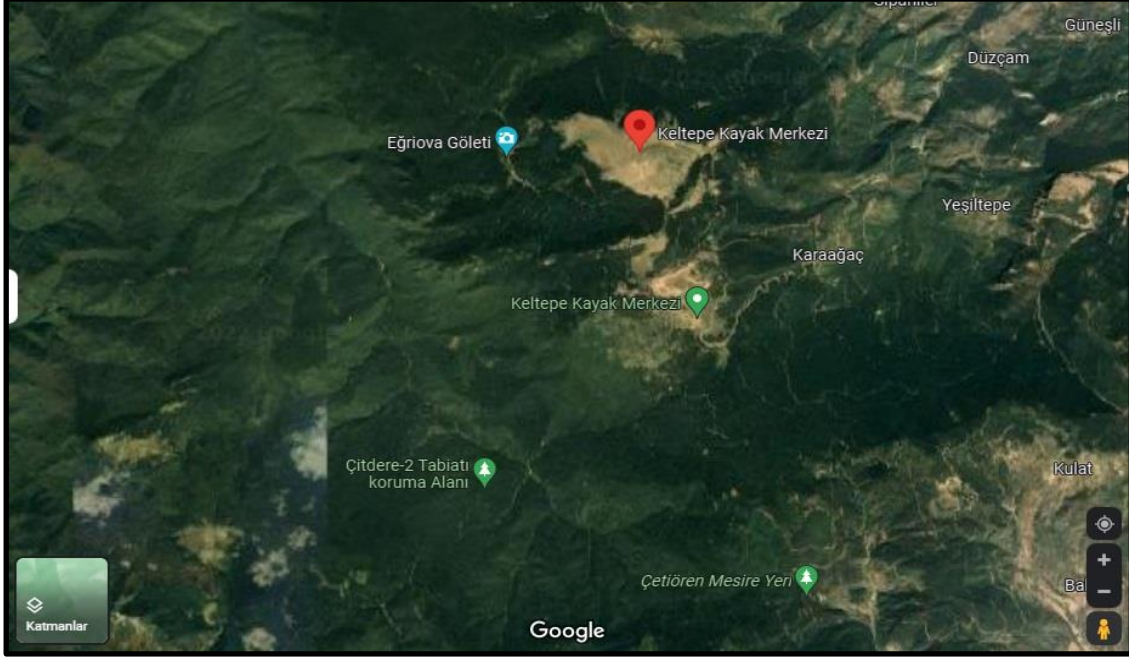

Keltepe Kayak Merkezinin Konumu ve Ulaşım

Keltepe Kayak Merkezi, Karabük ili Merkez ilçeye bağlı Karaağaç Köyü Sorgun Yaylası Keltepe mevkiinde 172.810 m² ormanlık alan üzerinde yer almaktadır (Görsel 4). Şehir merkezine 26 km, Safranbolu'ya 34 km mesafededir. Özel araçla yol ve mevsim

durumuna göre ulaşım 45 dakika ile 1 saat arasında sürmektedir. Merkeze giden yollar asfalt olup, şehir merkezinden tur otobüsleri günlük seferler düzenlenmektedirler. Zonguldak ve Bartın illerine oldukça yakın konumdadır.

Görsel 4: Keltepe Kayak Merkezi Coğrafi Konumu

Kaynak: Google maps

Keltepe Kayak Merkezi'nde Turizm Sezonu ve Turizm İstatistikleri

Keltepe Kayak Merkezi, yılın 12 ayı turist çekebilme özelliğine sahip olmakla birlikte kayak sezonu aralık ayından başlayarak mart ayının sonuna kadar devam etmektedir. Kayak merkezini daha çok yerli ziyaretçiler ziyaret etmesine karşın özellikle Safranbolu'ya gelen yabancı turistlerinde ilgisinin her sezon arttığı gözlenmektedir. Sezonun en yoğun olduğu dönemler hafta sonları ve sömestr tatili dönemleridir.

Keltepe Kayak Merkezi'nin kış turizmi sezonu aralık ayından başlayarak mart ayının sonuna kadar devam etmekte ve ziyaretçilerin çoğu bu dönemde Keltepe Kayak Merkezini ziyaret etmektedirler. Zonguldak ve Bartın illerine oldukça yakın bir mesafede olmasından dolayı bu illerden özellikle hafta sonları çok yoğun ziyaretçiyi ağırlamaktadır. Karabük Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü'nün yayınladığı verilere göre Keltepe kayak merkezini sezonda hafta sonları ortalama 2000 kişi ziyaret etmekte ve sezon boyunca yaklaşık 30000 kişi merkezden faydalanmaktadır (Tablo 1). Merkezde konaklama imkânı olmadığından ziyaretçilerin tamamını günübirlik ziyaretçiler oluşturmaktadır. Merkezin konaklama ihtiyacını ise şehir merkezi ve Safranbolu'da bulunan tesisler karşılamaktadırlar.

Tablo 1: Kayak Merkezine Gelen Ziyaretçi İstatistikleri

Yıllar	2020	2021	2022
Misafir Sayısı	12000	14000	29000

Keltepe Kayak Merkez'ine ilginin her geçen sezon arttığı gözlenmektedir. 2021 yılındaki sayılar pandemi etkisindeki döneme aittir. Hafta sonlarında uygulanan sokağa çıkma yasağından dolayı ziyaretçi sayısının düşük kaldığı düşünülmektedir.

Keltepe Kayak Merkezi'nin bulunduğu bölge kış aylarında kayak turizmine bahar ve yaz aylarında da doğa sporları turizmine oldukça elverişlidir. Keltepe bölgesi ziyaretçilerine eşsiz bir doğa manzarası sunmakta, temiz havasıyla ve bol oksijeniyle adeta insanı kendinden geçirmektedir. Bölgede Keltepe Kayak Merkezi ile doğa yürüyüşü için bağlantı yolları bulunan yaylalar mevcut olup buralara yürüyüş ve kamp yapmak için şehir dışından turlar düzenlenmektedir.

Keltepe Kayak Merkezinin SWOT (GZFT) Analizi

SWOT (Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats – Güçlü yanlar, Zayıf yanlar, Fırsatlar, Tehditler) analizi stratejinin ve yol haritasının çizilmesinde yardımcı olmak için oluşturulmuş bir yöntem olarak da ele alınabilir (Dyson, 2004: 631-632) Görsel 5'te Keltepe Kayak Merkezi ile ilgili SWOT Analizi'ne ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Görsel 5. Keltepe Kayak Merkezi SWOT Analizi

Güçlü (Strengths) Yönler	Zayıf (Weaknesses) Yönler
<ul style="list-style-type: none">➤ Ormanlık alanda ve doğayla iç içe olması➤ Gece kayağı imkânlarının olması➤ Ulaşımın kolay olması ve büyük şehirlere yakınlığı➤ Karabük Üniversitesi'ne bağlı Turizm Fakültesi ve BESYO'nun varlığı➤ Doğa sporları için uygun rotaların bulunması➤ Eğri ova göleti ve Yenice Şeker Kanyonu gibi turistik yerlere yakınlığı➤ Safranbolu'ya yakınlığı ve İlçede her bütçeye göre konaklama tesislerinin bulunması➤ İşletmesi devlet tarafından yapıldığından Türkiye'nin fiyat açısından en uygun tesisi olması	<ul style="list-style-type: none">➤ Kayak Merkezinde konaklama imkânının olmayışı➤ Suni kar sisteminin olmaması➤ Kayak sporu dışında diğer kış turizm faaliyetleri yatırımlarının yetersiz olması➤ Yeni bir tesis olmasından dolayı alt yapının yetersiz olması➤ Yükseltisi 2000 metrenin altında olması➤ Kayak Sporunu için sezonun kısa olması➤ Merkez belediye mücavir alanı dışında olduğundan toplu ulaşım hizmetinin olmayışı
Fırsatlar (Opportunities)	Tehditler (Threats)
<ul style="list-style-type: none">➤ Turizm yatırımlarına ve gelişimine açık olması➤ Kayak sporu dışında diğer turizm türlerinin yapılabilmesi (Doğa Sporları)➤ Karabük Üniversitesinde öğrenim gören 48000 öğrencinin varlığı	<ul style="list-style-type: none">➤ Kayak merkezinin doğusunda Ilgaz Kayak Merkezi'nin ve batısında Kartalkaya Kayak Merkezi'nin varlığı➤ İklim değişikliğine bağlı olarak hava sıcaklıklarının artması dolayısıyla karın yerde kalma süresinin azalması

<ul style="list-style-type: none">➤ Bölgeye kültür turizmi için gelen yerli ve yabancı yaklaşık 1 milyon ziyaretçinin varlığı➤ Kamu kuruluşları ve özel sektör yatırımcıları tarafından desteklenmesi	<ul style="list-style-type: none">➤ Tesiste arıza durumunda parça ve servis hizmetinin yurt dışından alınması
--	---

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’deki diğer kayak merkezlerine baktığımızda bu merkezlerin uzun yıllardan beri hizmet verdiği ve alt yapı çalışmalarını büyük ölçüde tamamlamış oldukları görülmektedir. Kayak Merkezlerinin tercih edilmesinde pist sayısı, pist uzunluğu, mekanik tesislerin kalitesi, ulaşım, konaklama tesislerinin ve eğlence tesislerinin varlığı ve ücret politikasının büyük önem taşıdığı görülmektedir. Büyük şehirlere olan yakınlık önem arz etmekle birlikte, kentte hava alanının olması ve hava alanının kayak merkezine yakın olması da ziyaretçi sayısını etkilemektedir. Kayak merkezlerine gelen ziyaretçiler için konaklama önemli bir tercih sebebi olduğu düşünülmektedir. Ziyaretçi sayısı milyonu aşan merkezlere baktığımızda bu merkezlerin konaklama tesislerinin ve yatak kapasitelerinin yüksek olduğu görülmektedir.

Karabük ili sanayi şehri olmasından kaynaklı, sosyo-kültürel ve ekonomik açıdan oldukça iyi durumdadır. Karabük Üniversitesi bünyesinde 48000 öğrenciyi barındırmakta ve bu sayı Karabük ölçeğindeki bir il için oldukça yüksektir. UNESCO Dünya Mirası Listesi’nde yer alan Safranbolu ilçesi her yıl 1 milyon yerli ve yabancı turist ağırlamakta bu da şehre çok önemli bir ekonomik katkı sağlamaktadır. Yenice ilçesi ülkemizin en büyük blok ormanlarına sahip bölgesidir ve dağ ve doğa sporlarına ev sahipliği yapmaktadır. Eskipazar ilçesi Hadrianapolis Antik Kenti ile ön plana çıkarken, Eflani ilçesi Türkiye’nin en sessiz şehirleri arasında yerini almaktadır. Karabük ilinin tüm bu varlıklarına bakıldığında turizm açısından oldukça büyük bir potansiyel barındırdığı görülmektedir. Keltepe Kayak Merkezi Karabük iline sahip olduğu diğer turizm varlıklarının yanında artı bir değer katmaktadır. Yeni bir kayak merkezi olmasından kaynaklı çok fazla bilinirliği olmadığından, tanıtım faaliyetlerine büyük önem verilmesi gerekmektedir. Bölge halkının ve bölgeye gelen ziyaretçilerin merkezi ziyaret etmesi sağlanmalıdır.

Karabük ili Keltepe Kayak Merkezi’nin turizm potansiyelinin son yıllarda yapılan yatırımlara ve ziyaretçi sayısının her geçen sezon artmasına rağmen yeteri kadar değerlendirilemediği görülmektedir. Kayak merkezinde kayak sporu için gerekli olan tesisin kurulmuş olmasına rağmen konaklama imkânlarının olmaması tesisin gelişiminin önündeki en büyük engel olarak görülmektedir. Tesisin gelişimi için yılın her mevsiminde hizmet verecek konaklama tesislerine yatırımlar yapılması ve faaliyet çeşitliliğinin sağlanması gerekmektedir.

Kayak merkezinde özellikle çam ağaçlarıyla çevrili telesiyej tesisleri ve kayak pistlerinin varlığı ziyaretçiler açısından oldukça yüksek oranda beğeni almakta ve bu durum tesis için büyük bir avantaj sağlamaktadır. Keltepe Kayak Merkezinin telesiyej hattı çevresi ve kayak pisti kenarlarına bir an önce daha fazla ağaçlandırma çalışması yapılarak görşelliğın güzelleştirilmesi desteklenmelidir.

Kayak sporu için karın yerde kalma süresi ve kalitesi oldukça önemli olmakla birlikte yeterli sayıda eğitmen olması da oldukça önem arz etmektedir. Keltepe Kayak Merkezi, kar kalitesi ve karın yerde kalma süresi bakımından bölgesine göre iyi durumda olmakla birlikte eğitmen konusunda da oldukça iyi konumdadır.

Karabük ili Keltepe Kayak Merkezi'nin yerli ve yabancı turist sayısının artırılması için çeşitli yatırımlara ihtiyaç duyduğu gözle görülen bir gerçektir. Kayak merkezinin gelişimi için özel sektörün devreye girmesi ve gerçek bir turizm işletmesi olarak hizmet vermeye başlaması gerektiği düşünülmektedir. Her ne kadar Karabük Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü tesisi en iyi şekilde işletmeye çalışsa da yeni yatırımlar konusunda hareket edememektedir. Merkezin sadece kayak sezonu değil diğer zamanlarda da kullanılabilmesi açısından yatırımlar yapılmasının çekiciliğini artıracığı düşünülmektedir. Bölgenin yatırım yapmak isteyen yatırımcılar için cazip hale getirilmesi gerekmektedir. Bunun için bölgenin turizm bölgesi ilan edilerek turizm teşviklerinden yatırımcıların faydalandırılması yeni yatırımlar açısından önem arz etmektedir. Bölgeye yatırım yapacak yeni yatırımcılar sayesinde, Kayak merkezinde eğlence aktiviteleri ve konser faaliyetleri, kar motoru kiralama faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi, kayak sporuyla uğraşmayan kişiler için iyi zaman geçirmelerini sağlayacak aktiviteler planlanmalıdır.

Keltepe Kayak Merkezi ormanlık bir alana kurulmasından dolayı ziyaretçilerini eşsiz bir doğa manzarası sunmaktadır. Özellikle Sorgun Yaylası tarafına bakan bölge "Orman Denizi" diye adlandırılan bir manzaraya sahiptir. Bu varlıkların avantaja çevrilebilmesi için bu alanlarda yürüyüş rotalarının oluşturulması, dağ evleri ve ağaç evler inşa edilmesi, orman eğince alanlarının oluşturulması gibi yatırımlar yapılmalıdır. Merkez misafirler açısından büyük önem taşıyan otopark konusunda oldukça iyi durumdadır. Merkeze gelen ziyaretçiler için restoran ve kafeterya hizmeti veren yerlerin sayısı artırılarak buralarda yiyecek ve içecek çeşitliği artırılmalıdır.

Kayak merkezlerinin en önemli tercih sebeplerinden biri de ulaşım"dır. Keltepe Kayak Merkezi belediye mücavir alanı dışında olduğundan merkeze toplu ulaşım imkânı yoktur. Yolları asfalttır ancak oldukça virajlıdır. Merkeze ulaşımı kent merkezinde faaliyet gösteren iki tane tur firması sağlamakta ya da ziyaretçiler kendi araçlarıyla ulaşmaktadır. Keltepe Kayak Merkezinin cazibesinin artırılması için toplu ulaşım imkanlarının sağlanması gerekmektedir. Bu şekilde Kent merkezinden Kayak merkezine hem bölge halkının hem de Karabük Üniversitesi öğrencilerinin ulaşımı kolaylaştırılmış olacaktır.

Kaynakça

- Anadolu Ajansı, (2022). <https://www.aa.com.tr/tr/gundem/turkiyenin-one-cikan-kayak-merkezleri-yeni-sezon-icin-gun-sayiyor/2750725> Erişim tarihi: 09.01.2023.
- Barutçugil, G. (1989). *Turizm İşletmeciliği*. İstanbul: Beta Yayınları.
- Belder, C. (2021). Seyahatname. *Safranbolu Ticaret ve Sanayi Odası 115.yıl*, 5(13), 18-23.
- Doğaner, S. (2001). *Türkiye Turizm Coğrafyası*. İstanbul: Çantay Kitapevi.
- Dyson, R.G. (2004). "Strategic development and SWOT analysis at the University of Warwick". *European Journal of Operational Research*, (152), 631-640.
- Gibson, H.J. (1998). "Active Sport Tourism: Who Participates?", *Leisure Studies*, 17:2.
- Gönençgil, B., & Güngör, Y. (2002). Türkiye'de Dağ Turizmi, Potansiyeller, Sorunlar. *Türkiye Dağları I. Ulusal Sempozyumu*, 25, 27.
- Habertürk, (2022). <https://www.haberturk.com/karabuk-haberleri/82508791-kbude-90-ulkeden-10-bin-yabanci-ogrenci-egitim-goruyor> Erişim tarihi: 09.01.2023.
- Karabük Gençlik ve Spor İl Müdürlüğü, (2022). <http://karabuk.gsb.gov.tr/Sayfalar/1246/350/Faaliyetler.aspx> Erişim tarihi: 09.01.2023
- Karabük İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2020). <https://karabuk.ktb.gov.tr/TR-63745/turizm-aktiviteleri.html> Erişim Tarihi: 07.01.2023
- Kocaeli İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, (2023). <https://kocaeli.ktb.gov.tr/TR-69226/kis-turizmi.html> Erişim Tarihi: 10.01.2023.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, (2022). <http://yigm.ktb.gov.tr/Tr10176/kis-sporlari-turizmi-temali-ktkgblar> Erişim Tarihi: 04.01.2023
- Kültürportalı, (2022). <https://www.kulturportalı.gov.tr/turkiye/bolu/gezilecekler/kartalkaya-kayak-merkez> Erişim Tarihi: 09.01.2023
- Neirotti, L. (2003). An Introduction to Sport and Adventure Tourism. In Hudson, S (ed), *Sport and Adventure Tourism*. New York: The Haworth Hospitality Press.
- Ntv, (2022). <https://www.ntv.com.tr/n-life/gezi/turkiyenin-one-cikan-kayak-merkezleri-yeni-sezon-icin-gun-sayiyor,lyIn7kbxOkyZM3SML-GpLg> Erişim Tarihi: 10.01.2023
- Orel, F. D., & Yavuz, M. C. (2003). Rekreasyonel turizmde müşteri potansiyelinin belirlenmesine yönelik bir pilot çalışma. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 11(11).
- Özçoban, E. (2019). Türkiye'de Kış Turizmi ve Erciyes Kayak Merkezi Üzerine Bir Değerlendirme (*Winter. Studies*, 7(3), 1606-1625.
- Sakcalı, D. M., & Büyükipekçi, S. (2022). Kış Turizminde Palandöken Kayak Merkezi ve Davraz Kayak Merkezi Kıyaslaması. *Selçuk Üniversitesi Akşehir Meslek Yüksekokulu Sosyal Bilimler Dergisi*, (13), 1-16.
- Türkdoğdu, E. (2010). Türkiye'nin Geliştirilebilir Bölgesel Kış Turizmi Potansiyeli: Avrupa'nın Bölgesel Kış Turizmi Merkezleri ile Türkiye'nin Bölgesel Kış Turizmi Potansiyelinin Karşılaştırılması. *Yayımlanmamış Uzmanlık Tezi, Kültür ve Turizm Bakanlığı Tanıtma Genel Müdürlüğü, Ankara*.
- Vanat, L. (2015). 2015 International Report On Snow & Mountain Tourism. *Overview of the key industry figures for ski resorts*.
- Vanat, L. (2020). International report on snow & mountain tourism overview of the key industry figures for ski resorts. <https://www.vanat.ch/RM-world-report-2020.pdf> Erişim Tarihi: 19.01.2023.